

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ LĖŠŲ, NUMATYTŲ 2014–2020 M. EUROPOS SAJUNGOS
INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMAI ĮGYVENDINTI, INVESTAVIMO

Ataskaitos teikėjas: Finansų ministerija

Ataskaitos tikslas: 1) pristatyti ES investicinių fondų 2014–2020 m. veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) įgyvendinimo būklę už 2021 m. III ketv. ir iki 2021-09-30 2) pateikti pasiūlymus dėl veiksmų, reikalingų tolimesniam veiksmų programos sėkmingam įgyvendinimu.

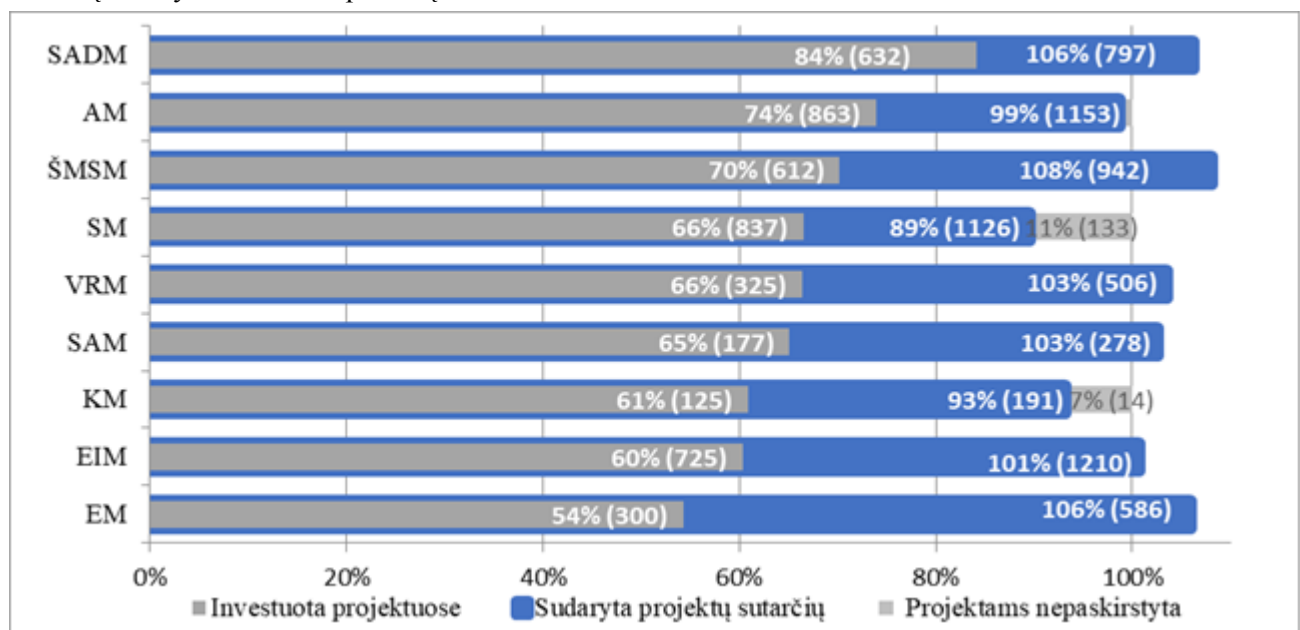
I. Įgyvendinimo būklė:

- Lietuva pagal Europos Komisijos išmokėtas lėšas užima 4-ąją vietą tarp visų šalių narių ir viršija ES vidurkį.
- Nuo laikotarpio pradžios (kartu su React-EU iniciatyvos lėšomis) iki 2021-09-30 d. projektams paskirstyta **6,9 mlrd. eurų (99 proc.)** ES fondų lėšų.
- Įgyvendinant projektus, iš viso investuota (išmokėta) **4,77 mlrd. eurų (68 proc.)** veiksmų programos lėšų.
- Per 2020 m. investuota **1,18 mlrd. eurų** ES fondų lėšų (18 proc.) ir tai yra didžiausios metinės investicijos lyginant su ankstesniais įgyvendinimo metais.
- EK iš viso deklaruota **4,66 mlrd. eurų (67 proc.)**.
- Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, iki investavimo termino pabaigos likus tik dvejiems metams, bendra projektų vykdytojams **dar neišmokėta suma sudaro 2,3 mlrd. eurų** ES lėšų.
- 2021 m. biudžete numatyta investuoti **1,6 mlrd. eurų** ES fondų lėšų. Per tris š. m. ketvirčius investuota **614 mln. eurų** arba tik **38 proc.** Lyginant su praėjusiais metais ES lėšų investavimas lėtėja. Investicijų spartos mažėjimas kelia riziką nespėti projektų užbaigti ir Lietuvai skirtų ES lėšų investuoti laiku, t. y. iki 2023 m. spalio mėn.

Tikslas 2021 m. – siekiant užtikrinti projektų įgyvendinimą ir Lietuvai skirtų lėšų investavimą laiku (iki 2023 m. spalio mėn.), būtina išlaikyti investicijų spartą ir 2021 m. investuoti **1,6 mlrd. eurų**.

II. Situacijos sektoriuose analizė ir siūlymai

- Nuo periodo pradžios iki 2021 m. rugsėjo 30 d. didžiausią dalį ministerijoms skirtų ES fondų lėšų investavusios išlieka Socialinės apsaugos ir darbo (84 proc.) ir Aplinkos (74 proc.) ministerijos. Investicijų sparta kol kas atsilieka Energetikos ministerijos (54 proc.), Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (60 proc.) bei Kultūros ministerijos (61 proc.) administruojamose priemonėse. Svarbiausios lėtesnio investavimo priežastys yra sudėtingas valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimo ir gatvių apšvietimo modernizavimo priemonių planavimas bei įgyvendinimas, taip pat, dalis priemonių, skirtų kovai su Covid-19 ir pasekmių mažinimo projektų sutarčių sudaryta 2020 m. II pusmetį.

- Iki investavimo termino pabaigos likus tik 2 metams, projektų vykdytojams dar neišmokėta suma sudaro **2,3 mlrd.** eurų ES lėšų. Daugiausia neišmokėtų lėšų yra Ekonomikos ir inovacijų ministerijos (**507** mln. eurų), Susisiekimo ministerijos (**422** mln. eurų) ir Aplinkos ministerijos (**305** mln. eurų) administruojamose priemonėse. Taip pat, nemaža dalis lėšų dar neinvestuota Energetikos ministerijos (**270** mln. eurų) ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (**263** mln. eurų) administruojamose priemonėse.

Tikslas:

- Siekiant užtikrinti visų projektų įgyvendinimą laiku, t. y. iki 2023 m. spalio mėn., šiuo laikotarpiu itin svarbus tampa rizikingų projektų stebėjimas ir valdymas, ypač tose srityse, kurios tiesiogiai susijusios su veiksmų programos tikslų ir uždavinių pasiekimu.
- Taip pat svarbu laiku identifikuoti projektus, kurie nevyksta ir nebegalės būti įgyvendinti iki 2023 m. spalio mėn., bei laiku priimti sprendimus juos nutraukti, o likusias lėšas paskirstyti parengtiems projektams įgyvendinti (kuriems dėl vienokių ar kitokių priežasčių pritrūko lėšų).

III. Svarbiausi pastebėjimai ir pasiūlymai:

- 🕒 Visoms veiksmų programą administruojančioms ministerijoms kartu su įgyvendinančiomis institucijomis reikia išanalizuoti projektų įgyvendinimo vėlavimo priežastis ir imtis priemonių rizikai valdyti, siekiant užtikrinti kad projektai būtų baigti iki 2023 m. spalio 1 d. Nesant realių galimybių suvaldyti konkrečių projektų rizikas, išnagrinėti galimybes nutraukti sutartis ir perskirstyti lėšas papildomo finansavimo stokojantiems projektams.
- 🕒 Aplinkos ministerijai, bendradarbiaujant su Aplinkos projektų valdymo agentūra priimti sprendimą dėl Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo projekto įgyvendinimo galimybių ir pateikti informaciją apie tolesnius sprendimus dėl šio projekto įgyvendinimo.
- 🕒 Susisiekimo ministerijai nedelsiant spręsti klausimą dėl didelės apimties projekto geležinkelio ruožo nuo Kaišiadorių iki Klaipėdos elektrifikavimo projekto sutarties sudarymo (kuriai numatytos 158 mln. eurų ES investicijos), tuo atveju, jei ne visos projekto veiklos galės būti įgyvendintos iki 2023 m. spalio mėn., pateikti sąrašą projektų, kuriems galės būti perskirstytos nepanaudotos lėšos;
- 🕒 Švietimo, sporto ir mokslo ministerijai, bendradarbiaujant su CPVA, tęsti Lietuvos muzikos ir teatro akademijos projekto įgyvendinimo priežiūrą ir pateikti informaciją apie trūkstamo finansavimo šaltinius bei tolesnius sprendimus dėl šio projekto įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina ataskaitą svarstyti Vyriausybės pasitarime, atsižvelgti į Finansų ministerijos pateiktą informaciją ir pritarti protokoliniame sprendime pateiktiems pasiūlymams.